

1)
Yorkvill d 13 April 1845.

Høist elskede Moder!

Naagtet vi denne Gang intet vigtigt have at berette herfra, ville vi dog ikke lade den gode Feilighed gaae forbi, da en Bekjendt af os reiser til Norge i Sommer, men beugtle samme for at sige Dig vor kjære Moder, at vi leve, og nyde den bedste Sundhed her. Mons boer endnu paa sit gamle Steed i Yorkvill, har godt Udkomme, og gjør gjæorne Fremskridt til det Bedre. Magdalene boer ogsaa endnu i Illinois som tilforu, og har godt Udkomme, men for en Maanedstid siden herskede der en Smitsot, kaldet Scarlet Fever, som blandt andre bortevandedes 2de yngste Børn Caroline og Christiane, hvilket vakte megen Sorg. Vi have just modtaget vandedes Brev derom, vandedes Tatter Siri er gift har et Barn, og gode Laudsejendomme m. v. Mons har for det Meste haft god Lykke her, og tillige drevet sine Sager med Forsigtighed og Virksomhed, og at skildre hans Skilling, vilde derfor blive mere tillakkende og give en bedre Ide om Tilstanden her end man i Almindelighed vilde finde bekræftet blandt Mængden her; den indelades derfor fra disse Linier; men til din Trøst gode Moder, kunne vi dog med Sandhed forsikkre dine tre Børn her med Børuebørn, alle ere fri for Mangel, og føle sig mere tilfredse end i Norge; hvorfor vi bede Dig ikke at besyngne dine sidste Dage med Sorg for os, da Alderdommen

alligevel er tung nok. Det var ikke Haardhed eller Ulydighed mod Dig som gjorde at vi ved vor Udflugtning paaførte dig Bedrøvelse; men vi kunde ikke imodstaa den Tilbæielighed at befordre vor Afkom bedre Udsigter for Fremtiden. Dette var Hensigten, dette var Haabet hvorpaa vi støttede vort Foretagende, og vi er heri hidtil ikke skuffede; men have største Grund til at haabe dets fremtidige Opfyldelse. Vi ville ikke ~~xxx~~ overtale nogen af vore Sæskende at drage herover, da de alle have stor Familie og de fleste have Imaa, hvorved Reisen gjøres kostbar og uvissonelig, og desuden kunde de misforstaa vor Beskrivelse, og her finde sig skuffede i sine Forventninger, og dette saaledes legges os til Last; men derimod overlade saardandte "guldbrømmen til Embuders Forgødtbefindende og derfor heller ikke forraade Dem, da det altid er bedst at følge egen Overbeviisning; men skulde nogen Ugift eller Nygift blandt vor Flogt have nok for at komme her, da ville de gjøre det langt bedre, og vi ville med Glæde se Dem her. Her kommer aarlig et stort Antal Norske herover, hvoraf næsten alle bosatte sig i Wisconsin, samt en Del Deel af de gamle Norske i Illinois flytte herop, da det er det sundeste, og behagelige Klimat for Nordmand, som et af de fortrinligste Lande i Verden for Agerbrug og Kvægavl. I mange af de vestlige Egne af Wisconsin findes endnu meget frit Land, og ufornuende Folk bosatte sig ofte der 3 a 4 Aar, førend de kjøbe sit Land; Dette har dog hidtil været uovelig, da Embuders frit kunde

tage det fra dem, men i Aar er en ny Lov passeret, hvorved
 det tillades saadane at borttage ^{deres} Huse Gjærder o. s. v.
 hvis nogen skulle kjøbe det fra dem. Enhver kan bœ
 et Aar for han kjøber sit Land. De vigtigste norske
 Sællementer ere: Yorkvell, Musquigo Rou Prairie
Jefferson Prairie Rockgründ Kaskenawg Prairie
Gelina, o. s. v. desuden Chicago og Foseriver i Illinois,
 og forresten ere de fjeneade Norske adspredte i Byerne og
 paa Landet i hele Visconsinen. Vi kunne ikke med
 bestemtbed angive hvormange Norske her er i America,
 men formodentlig 10 a 15,000. Vi have talt med Mang-
 foldige af dem og største deelen finde sig vel tilfreds,
 hvorimod nogle Faa ere misfornøiede, og det er udelukkende
 saadanne som i Norge vare fødte til Gaarde, og fik
 dem for Gubek, da de ikke vide hvad det er at hjælpe
 sig selv i Verden. Dette synes at vare det bedste Bæviis
 paa at dette Land er fortrinligt forfor "Norge. Avogarden
 er for de Ufornøiede den bedste Næringsvei, da de finde fri
 Haatte og frit Reike for sine Avog. (I vide at en Mand
 kan fore nok for en Kœe i to Dage.) Agerbruget derimod
 fordrer Penge at kjøbe Land, Arbeidsdyr Redskaber Gjærde
 Sed o. s. v. — Sproget er en Vandstelhighed, da de som
 ikke forstaa det tildeels blive bedraagne. — Skippene
 ere meget forskjellige fra Norges, dog ikke saameget som
 man skulde troe i saa fjernt et Land. De fleste
 Slags Redskaber ere dyreere, men billige ogsaa meget
 bedre end i Norge. Man bruger altid fire Hjuls Vagne,

med 2 Heste, en saadan Vogn med Heste og Tøler koster
 2 a 300 Dall. Jeg maa sige et Ord om ~~Cradden~~ Cradden,
 som ~~bringes~~ forbringes istedet for Sigden (Seglen) i Norge;
 med den kan en Mand slaa ned 3 Tdr. Land af
 Hved Hvede Byg eller Havre, en Mand vilde saaledes
 høste den bedste Havregaaerd i Saumnanger i een Dag;
 men Havren maatte staa opret som her, ellers var Cradden
 ubrugelig. Man talte ofte i Norge om giftige Slanger og
 Rooddyr her, men det er falskt med Hensyn paa
 Viscouinsen; her gives Prairie-Ulv omkr. stor og skadelig
 som den norske Ræv, Klapperlange omkr. som en norsk
 Slange o. s. v. Naturen er derimod rig paa Fuglevildt og
 Hjorte, hvoraf Jegeren tildeels høster godt. Hos de Norske
 er nu to indviede Lutherske Prøster en Cläusen fra
 Drammen, og en Didrichsen fra Norge; disse holde
 norske Guds-tjeneste i tre forskjellige Kirker, opførte af
 de Norske; men en stor Deel af Folket lider dem ikke,
 da de ere saa stutte og begjærlige; de ville paalægge
 store Afgifter, og ingen maa tale til dem med Hæder
 paa; Dette er en Skik som ikke findes i America, og
 det opvækker derfor Misnoie hos de Norske, som gjude
~~amerit~~ amerikanske Skikke. Her gives ogsaa en heel
 Deel Bönne-mand, Lasere Prøster etc. især fra
 Stavangers Omegn. Saaledes ere de Norske her ikke
 meget enige om Religions Affairer da her gives
 Tale- og Toukefræid; denne ~~U~~ Uenighed forviges
 noget ved Prøsternes for grundselose Gjærrighed og Stoltbed,

hvorved de istedet for at være Fredens Sædehåd,
 blive de Ufredens; istedet for at samle Nordamerikane
 til deres gamle Ven Lütber, skille de dem fra ham o.s.v.
Americanerne synes at have mere af Christi Lind, da de
 aldrig laste eller hade hinanden fornødtet forskjellige
 Tænkemaader, men omgaaes hinanden overalt med største
 Lighed. Overalt i de forenede Stater i Nordamerika gjøres
 meget for Skoler og Undervisnings-Væsenet, saa hele Folket
 staa paa et meget høit Dan-nelsestrin; ligeledes gjør
 denne Nation meget betydelige Fremskridt i Manufactur og
 Fabrik Væsen, samt især Canal-Auleg og Jernbaner.—
 Ved Canalerne forbindes store ~~Indsøer~~ Indsøer og
 seilbare Floder med hverandre, saaledes at hele de
 fjerneste Egne og indre Districter i det uimaaadelige
 Fastland nyde de samme Bequemmeligheder, og Handels-
 Fordele, som Lægekysterne, da Dampskibe Seilfartøier, og
 Canalbaade gjennefare Landet i alle Retninger, Byer
 og Handelspladse fremstaa i alle Countye, ja ofte
 i hvert Township (!) o.s.v. Jernbanerne befares af Damp-
 vogne, med Lynets Hurtighed, og tillader den travle
 Rejsende at fare, fare f. Ex. ³⁰⁰ Miles i 25 Timer.—
 Et stort og sikkert Bevis for hvad Folkets Frihed
 Dannelsse og Oplysning kan virke?! Retsspleien
 er ogsaa meget simpel, og lidet bekostelig. I ethvert
Town (det er et Naboskab, 6 Mile paa hver Kant)
 vælges paa et Aar en Mand som kaldes Juror, d. e.
 Fædsdommer; han udfører Forligelses-Commissariens

6)

Leusmandens og Lovenskrivernes Forretninger; han
faar faaer ingen Løn, men en fastsat Betaling
for Forretningerne, nemlig 1 Dall. for et Skjøde, 1 Obligation
o. s. v. ianset, anden⁽¹⁾ Summen er 10 Skilling eller
10,000 Dall. Han lever af Gaardbrug som vi Andre. —
Skattefoget gives ikke, men en paalidelig Landmand,
selges hvert Aar i hvert Town, for at indkræve Skatterne,
og aflegge Reguskab for County Clarken, som outh. har
Amsmandens Skilling; men alle disse have kün lidet
at gjøre, da Forretningerne føres efter simple, og foruøffige
Regles. Naar man vil stöone nogen, da gaar man til
Squieren, som strax afsender Herovningen, og har Augjel-
deude indkaldt, samme eller seneste næste Dag;
Vidner höres, og Dom afsiges strax i mindre Sager, men
Vigtigere afgjøres paa Thinget ved en Jüry, bestaaende
af 12 svorne Landmand. Dette er en hurtig og simpel
Retspleie, men saa rigtig som nogen anden. — Næsten
alle Fødevarer ere lidt billigere end i Norge, Creatürene
lidt dyperer; Arbeidslön outh. 8 Gange saa høi, men
Arbeidet lidt strengere. — Skovene i Visconsen bestaar
hovedsagelig af Eeg, som paa mange Steder naar en utrolig
Höide (i Oregon ere de 200 Fod høie, og 12 Fod i Ontkreds)
desuden gives ogsaa mange andre Træsarter, hvoriblandt
især er mærkelig Gütterlöven (Mapel) hvoraf Sötter
gjøres i det Løften indtappes om Foråret og koges
som en ~~Præm~~ Præmmost; det selges nu for 8 P. pr. lb.
— Præmierne ere glatte uden Skove; de indeholde

meget fedt Jord, og bevaxes med rigt Græs, men
 have ofte enaarige Planter 10 a 12 fod (!) i Høiden!
 I Blomstertiden afgive disse Gletter et meget skjönt (!)
 Gyn, naar Tüsinder, sig for den lette Sommervind böiede
 Blomster, forskjellig farvede, böie sig mellem hinanden!
 Dog hvortil al denne Beretning! Dit Blik afskede
 Moder! det kan ikke mere finde Behag i Verdens
 forføngelige Blomster! Dit Sind det er nu formodent
 lig mere vendt mod Himmelen end mod Jorden, og
 dens Pragt. Og du har Ret, thi vi kunne aldrig
 for tidlig gjøre os løs fra Verdens forføngelige Bænd. Tiden
 løber, og ~~så~~ vi vide ikke for vor første Fod staar
 i Graven et Skridt mere, og vi ere der! Da forlader
 Verdens Herlighed os, og lader os staa hjælpeløse uden
 Talsmand for vor Dommer! Det er os derfor bedre itide
 at vende os med vort Hjerter og vore Gusker til den
 kjærlige Talsmand, som har sagt: Kommer hid til
mig alle I som arbeide, og ere besværede, hos mig skulle
I finde gudsom Hvile, Moder! Du stænder hen til
 denne Hvile, eller maaske hviler Du allerede mellem
 Fødrene, og maaske er dit Gie lukket for disse Givier,
 dit Gie døvt for denne dine Børns Hilsen, og den kommer
 for vilde! Velan! Hvad Himlen vil det skee altid, Hans
Villie er den bedste.

Eli Adlands Løstende hilser, at dersom de kunne komme
 her, da ville de finde langt bedre Fortjenester; thi det
 er os bekjænt, hvor liden ~~Tjener~~ ~~Løn~~ Tjenerlønnen ^{der glemmes} er ~~Tjener~~

8).

en Pige vil her faae 50 Dallar i aarlig Lön. Dersom
noget kommer, bør de laade i Milvænke, og derfra ville
de let finde Veien til Mr Mousen i Yorkville. —

Jeg forglömte, at sige om mig selv, at jeg nu ikke mere
boer i Yorkvil, men er flyttet 100 Mile ind i det vestlige
Visconsin, til et Sted kaldet Beauvill nær Hovedstaden
Madison, hvor jeg har begyndt at gjøre en ny Gaard;
jeg har heller ikke endnu solgt min Gaard i Yorkville,
men er nu kun en Quartier herude. Eders K.

Lærkede, Tak for det modtagne Brev! skriv os til
naar nogen reiser herover og lad os vide, hva det gaar
Eder og Eders Børn. Hils Engel Guerdalen, at han bør
sende mig mit Tilgodehavende, med en passende Mand,
med Ordre, at levere det til Mr Mousen i Yorkville.
Gendelig helses Enhver som har den Godhed at spørge
efter os. Skulde nogen Sammenhængere komme herover
da ønske vi at see dem, og om muligt at vade
dem til Tjeneste; hvor Kund boer er endnu meget frit
Land, og tillige det bedste og skjønneste som findes i
Visconsin. Moder! det er meget vist, at Du vil
have forladt denne Jord inden vi kunne tilskrive Dig
igjen! Far da vel, formodentlig for sidste Gang. Du
gjør da Reisen frim for os, efter hvad vi formode, vi ville
strøbe at leve saaledes at vi kunne komme efter Dig, og see
Dig igjen, der hvor Gløden vil være fuldkommen, og ingen Tøge der
fra os.

Dine Børn

{ Mous K. Aadland
{ Magdalene Kændsdatter

9)

Vi staae i Brevveksling med Niels Langsland,
han lever vel, og har det godt; han har nylig kjøbt
Laad for 300 Doll. — Peder Frøland har solgt sit
Laad i Illinois, og vil flytte ind til mig, saamt
Johannes Glisdal, saaruart Foraaet tillader det.
Der hvor jeg boer er ingen Norske paa 30 Mile nær;
men i Sommer vil vi faae en Deel Naboer. De
övrigte Sammangere i Illinois, bo alle taalelig godt,
og ifäle sig meget tilfreds. Jeg skulde nok ønske
endnu engang at see min Fødebygd, og de derværende
Venner igjen, men fornuodentlig vil dette ikke tillades
mig, da jeg har en Kone som jeg ikke gjerne skilles fra,
og det vilde ^{voelde} heude Løst, om jeg drog ind paa Verdenskædet
igjen; dog var det ikke saa rimeligt, at jeg gjorde
en Quartour derhen, dersom jeg derved kunde finde
Anledning at gaave nogle af mine Laandsmænd;
især dersom et stort Følgeskab af Sammanger skulle
ville reise herover, da jeg ved how vaedskeligt det er
for dem at komme her uden en god Ledsager. Jeg har
nu rosten brugt en halv Søndag til at nedskrive
disse Linier, og jeg bliver trist da jeg nu er Jorlarbejder,
og derfor usikkert ~~usikkert~~ til at iføre Penen med
Lethed, indskyld derfor at jeg afbryder; jeg havde
vel tusinde Ting at spørge Eder om, saamt adskilligt
morsomt at fortælle, men mine Venner, Rummet er
kum lidet, og for at gjøre det endnu mindre, skriver
den ... Linier isteden for ... Jeg har ventet paa ...

(ein Fals i breuet ogs skrifti vand.)

(Dan)

... som Gæver^(?) paa et par Ord jeg sender samme i
Posten; men da han formodentlig har udsat sin Reise
behøver ikke at skrive uden Leilighed.

My wife is not present while I write these
Lines els she would probably put down a
great word too send her respect to you all.

Gæver da endelig vel Allesammen, og værer kjærligen
hilsede fra Reders stedse hengivne K. Langelaud
Person nogen tilskriver mig de ~~er~~ Udskrifter

Mr. K. K. Langelaud
Madison Wisconsin Territory
Northamerica.

Yorkville April 30 1845.

Efter at dette Brev var skrevet og havde, nogen Tid
færdigt at afsendes, har jeg tabt al min Glæde, al
min Lykke kort^(?) alt hvad der var mig kjært i
Verden, nemlig min dyrebare min inderlig elskede
Kone! Hun bragte mig en smuk lille Datter til Verden,
og døde 5 dage efter, formodentlig af Forkjølelse. Stødet
var for svært^(?), det sønderrev mit Hjerte, og kænste
mig saa aldeles, at jeg afskyer Verden, og alt hvad
deri er, jeg føler mig forladt^(?) og ensom^(?) som
indstillet i det mørkeste Fængsel for aldrig
mere at see Frihed og Lys. Moder og søskende beles

Yorkvell d 13 April 1848.

Høist ælskede Moder!

Uagtet vi denne Gang intet vigtigt have at berette herfra, ville vi dog ikke lade den gode Leilighed gaae forbi, da en Bekjendt af os reiser til Norge i Sommer, men benytte samme for at sige Dig vor kjære Moder, at vi leve, og nyde den bedste Sundhed her. Mons boer endnu paa sit gamle Steed i Yorkvill, har godt Udkomme, og gjør gjævne Fremskridt til det Bedre. Magdalene boer ogsaa i Illinois som tilforn, og har godt Udkomme, men for en Maanedstid siden herskede der en Smitsot, kaldet Scarlet Fever, som blandt andre bortrev hendes 2de yngste Børn Caroline og Christiane, hvilket vakte megen Sorg. Vi have just modtaget hendes Brev derom, Hendes Datter Siri er gift har et Barn, og gode Landeiendomme m.v. Mons har for det Meste havt god Lykke her, og tillige drevet sine Sager med Forsigtighed og Virksomhed, og at skildre hans Stilling, vilde derfor blive mere tillokkende og gæve en bedre Ide om Tilstanden her end man i Almindelighed vilde finde bekræftet blandt Mængden her, den udelades derfor fra disse Linier; men til din Trøst gode Moder, kune vi dog med Sandhed forsikre dine tre Børn her med Børnebørn, alle ere fri for Mangel, og føle sig mere tilfredse end i

Norge, hvorfor vi bede Dig ikke at bekymre dine sidste Dage med Sorg for os, da Alderdommen alligevel er tung nok. Det var ikke Haardhed eller Ulydighed mod Dig som gjorde at vi ved vor Udflytning paaførte dig Bedrøvelse; men vi kunde ikke imodstaa den Tilbøielighed at befordre vor Afkom bedre Udsigter for Fremtiden. Dette var Hensigten, dette var Haabet hvorpaa vi støttede vort Foretagende, og vi er heri ikke skuffede; men have største Grund til at haabe dets fremtidige Opfyldelse. Vi ville ikke overtale nogen av vore Søskende at drage herover, da de alle have stor Familie og de fleste have Smaa, hvorved Reisen gjøres kostbar og ~~me~~ nøisommelig, og desuden kunde de misforstaa vor Beskrivelse, og her finde sig skuffede i sine Forventninger, og dette saaledes lægges os til Last; men derimod overlade saadant fuldkommen til Enhværs Forgodtbefindende og derfor heller ikke fraraade Dem, da det altid er bedst at følge egen Overbeviisning; men skulde nogen Ugift eller Nygift blandt vor Slægt have nok for at komme her, da ville de gjøre det langt bedre, og vi ville med Glæde se Dem her. Her kommer aarlig et stort Antal Norske herover, hvoraf næsten alle bosatte sig i Viscousen, samt en Deel af de gamle Norske i Illinois flytte hærop, da det er det sundeste, og behagelige Climat før Normand, som et af de fortrinligste Lande i Verden for Agerbrug og Qvægavl.

3.

I mange af de vestlige Egne af Viscunsen findes endnu meget frit Land, og uformuende Folk bosatte sig ofte der 3 a 4 Aar, førend de kjøbe sit Land; Dette har dog hidtil være voveligt, da Enhver frit kunde tage det fra dem, men i Aar er en ny Lov passeret, hvorved det tillade Saadanne at borttage deres Huse Gjærder o.s.v. hvis nogen skulle kjøbe det fra dem. Enhver kan boe et Aar før han kjøber sit Land.

De vigtigste norske Settlementer ere: Yorkvell, Musqvigo Ron Prærie Gelina, o.s.v. desuden Chicago og Foseriver i Illinois, og forresten ere de tjenende Norske adspredte i Byerne og paa Landet i hele Viscounsens. Vi kunne ikke med bestemthed angive hvormange Norske her er i America, men formodentlig 10 a 15.000. VI have talt med mangfoldige af dem og største deelen finde sig tilfreds, hvorimod nogle Faa ere misfornøiede, og det er udelukkende saadanne som i Norge vare fødte til Gaarde, og fik dem for Intet, da de ikke vide hvad det er at hjælpe sig selv i Verden. Dette synes at være det bedste Beviis paa at dette Land er fortrinligt forfor Norge. Qvægavlens er for de Uformuende den bedste Næringsvei, da de finde fri slaatte og frit Beite for sine Qvæg. (I vide at en Mand kan fore nok for en koe i to Dage.) Agerbruget derimod fordrer Penge at kjøbe Land, Arbeidsdyr Redskaber Gjærde Sæd o.s.v. - Sproget er en Vanskelighed, da de som ikke forstaa det tildeels blive bedragne. X - Skikkene ere meget

4.

forskjellige fra Norges, dog ikke saameget som man skulde troe i saa fjarnt et Land. De fleste Slags Redskaber ere dyrere, men tillige ogsaa meget bedre end i Norge. Man bruger altid fire Hjuls Vogne, med 2 Heste, en saadan Vogn med Heste og Sæler koster 2 a 300 Doll. Jeg maa sige et Ord om Cradlen, som forbruges istedet for Sigden (Seglen) i Norge ; med den kan en Mand slaae ned 3 Tdr. Land af Hvede Byg eller Havre, en Mand vilde saaledes høste den bedste Havregaaard i Samnanger i een Dag; men Havren maatte staa opret som her, ellers var Cradlen ubrugelig. Man talte ofte i Norge om giftige Slanger og Rovdyr her, men det er falskt med Hensyn paa Viscousen; her gives Prærie-Ulv omtr. stor og skadelig som den Norske Ræv, Klapperslange omtr. som en norsk Slange o.s.v. Naturen er derimod rig paa Fuglevildt og Hjorte, hvoraf Jægeren tildeels høster godt. Hos de Norske er nu to indviede Lutherske Præster en Clausen fra Drammen, og en Didrichsen fra Norge; disse holde norske Gudstjeneste i tre forskjellige Kirker, opførte af de Norske; men en stor Deel av folket lider dem ikke, da de ere saa stolte og begjærlige; de ville paalægge store Afgifter, og ingen maa tale til dem med Huen paa; Dette er en Skik som ikke findes i America, og det opvækkes derfor Misnøie hos de Norske, som ynde Amerikanske Skikke. Her gives ogsaa en Deel Bønnemand, Læsere Prækerer etc. især fra Stavangers Omegn. Saaledes

ere de Norske her ikke meget enige om Religions Affairer da her gives Tale- og Tænkefrihed; denne Uenighed forøges noget ved Præsternes grandseløse Gjærrighed og Stolthed, hvorved de istedet for at være Fredens Sendebud, blive de Ufredens; istedet for at samle Nordmændene til deres gamle Ven Luther, skille de dem fra ham o.s.v. Americanerne synes at have mere af Christi Sind, da de aldrig laste eller hade hinanden formedelst forskellige Tænkemaader, men omgaaes hinanden hinanden overalt med største Lighed. Overalt i de forenede Stater i Nordamerika gjøres meget for Skoler og Undervisnings-Væsenet, saa hele Folket staa paa et meget høit Dannelsesstrin; ligeledes gjør denne Nation meget betydelige Fremskridt i Manufactor og Fabrik Væsen, samt især Canal-Anlæg og Jernbaner.- Ved Canalerne forbindes store Indsøer og seilbare Floder med hverandre, saaledes at hele de fjerneste Egne og indre Districter i det umaadelige Fastland nyde de samme Bequemligheder, og Handelsfordele, som Søekysterne, da Dampskibe Seilfartøier, og Canalbaade gennemfare Landet i alle Retninger, Byer og Handelspladse fremstaa i alle Countye, ja ofte i hvert Townskip o.s.v. Jernbanerne befares af Dampvogne, med Lynets Hurtighed, og tillader den travle Reisende at fare, fare f.Ex 300 mile i 25 Timer.- Et stort og sikkert Beviis for hvad Folkets Frihed Dannelses og Oplysning kan virke ? !

Retspleien er ogsaa meget simpel, og lidet bekostelig. I ethvert Town (det er Naboskab, 6 Mile paa hver Kant) vælges paa et Aar en Mand som kaldes Square, d.e. Fredsdommer; han udfører Forligelses-Commissairens Lendsmandens og Sorenskriverens Forretninger; han faaer ingen Løn, men en fastsat Betaling for Forretningerne, nemlig 1 Doll. for et Skjøde, 1 Obligation o.s.v. uanseet, anten Summen er 10 Skilling eller 10.000 Doll. Han lever af Gaardbrug som vi Andre.- Skattefoged gives ikke, men en paalidelig Landmand, vælges hvert Aar i hvert Town, for at indkræve Skatterne, og aflægge Regnskab for Couty~~C~~larcken, som omtr. har Amtmandens Stilling; men alle disse have kun lidet at gjøre, da Forretningerne føres efter simple, og fornuftige Regler. Naar man vil støvne nogen, da gaaf man til Squeren, som strax afsende Stævninger, og har Angjeldende indkaldt, samme eller seneste næste Dag; Vidner høres, og Dom afsiges strax i mindre Sager, men Vigtigere afgjøres paa Thinget ved en Jury, bestaaende af edsverne Landmænd. Dette er en hurtig og simpel Retspleie, men saa rigtig som nogen anden.- Næsten alle Fødevarer ere lidt billigere end i Norge, Creatureerne lidt dyrere; Arbejdsløn omtr. 8 Gange saa høi, men Arbejdet lidt strengere.- Skovene i Viscounsen bestaar hovedsagelig af Eeg, som paa mange Steder naaer en utrolig Høide (i Oregon ere de 200 Fod i Omkreds) desuden gives ogsaa mange Andre Træsarter, hvoribland

især er mærkelig Sukkerlønnen (Kæpel) hvoraf Sukker gjøres i det
 Saften udtappes om Foraaret og koges som en Brimost; det sælges nu
 for 5 pr. - Prærierne ere Sletter uden Skove; de indeholde
 meget fedt Jord, og bevoxes med rigt Græs, men have ofte enaarige
 Planter 10 a 12 fod i Høiden! I Blomstertiden afgive disse Sletter
 et meget skjønt Syn, naar Tusinder, sig for den lette Sommervind
 bølge Blomster, forskjellig farvede, bølge sig mellem hinanden;
 Dog hvortil al denne Beretning! Dit Blik Elskede Moder! det kan ikke
 mere finde Behag i Verdens forgjængelige Blomster! Dit Sind det er
 nu formodentlig mere vendt mod Himmelen end mod Jorden, og dens Pragt.
 Og du har Ret, thi vi kunne aldrig før tidlig gjøre os løs fra
 Verdens forføngelige Baand. Tiden løber, og vi vide ikke før ~~xxxx~~
 vor første Fod staar i Graven et Skridt nære, og vi ere der! Da
 forlader Verdens Herlighed os, og lader os staa hjælpeløse uden
 Talsmand for vor Dommer! det er derfor bedre itide at vende os mod
 vort Hjerte og vore Ønsker til den den kjerlige Talsmand, som har
 sagt: "Kommer hid til mig alle I sommarbeide, og ere besværede, hos
 mig skulle I finde qvægssom Hvile", Moder! Du stunder hen til denne
 Hvile, eller maaske hviler Du allerede mellem Fædrene, og maaske er
 dit Øie lukket for disse Linier, dit Øre døvt for denne dine Børns

Hilsen, og den kommer for sildes! Velan! Hvad Himlen vil det skee altid, Hans Villie er den bedste,"

Eli Aadlands Søkende hilses, at dersom de kunne komme her, da ville de finde langt bedre Fortjenester; thi det er os bekjendt, hvor liden Tjenerlønnen er der Hjemme, en Pige vil her faae 50 Dollars i aarlig Løn. Dersom nogen kommer, bør de lande i Milwaukee, og derfra ville de let finde Veien til Mr. Monsen i Yorkville. - Jeg forglømt, at sige om mig selv, at jeg nu ikke mere boer i Yorkvil, men er flyttet 100 Mile ind i det vestlige Viscounsins, til et Sted kaldet Beauvill nær Hovedstaden Madison, hvof jeg har begyndt at gjøre en ny Gaard; jeg har heller ikke endnu solgt min Gaard i Yorkvill, men er nu kun en Smartur henede. Eders K.

Søkende, Tak for det modtagne Brev; skriv os til naar nogen reiser herover og lad os vide, hvor det gaaer Eder og Eders Børn. Hils Engel Øverdalen, at han bør sende mig mit Tilgodehavende, med en paalidelig Mand, med Ordre, at levere det til Mr. Monsen i Yorkvill. Endelig helses Enhver som har den Godhed at spørge efter os. Skuldenogen Samnangere komme herover da ønske vi at see dem, og om muligt at være dem til Tjeneste; hvor Knud boer er endnu meget frit Land, og tillige det bedste og skjønneste som

findes i Viscounsin. Moder! det er meget vist, at Du vil have forladt denne Jord inden vi kunne tilskrive Dig igjen! far da vel, formodentlig for sidste Gang. Du gjør da Reisen forud for os, efter hvad vi formode, vi ville stræbe at leve saaledes at vi kunne komme efter Dig, og see Dig igjen, der hvor Glæden vil være fuldkommen, og ingen tage den fra os.

Dine Børn

Mons K. Aadland

Magdalene Knudsdatter

Vi staae i Brevvexling med Niels Langeland, han lever vel, og har det godt; han har nylig kjøbt Land for 300 Doll. & Peder Frøland har solgt sit Land i Illinois, og vil flytte ind til mig, samt Johannes Hisdal, saasnart Foraaret tillader det. Der hvor jeg boer er ingen Norske paa 30 Mile nær; men i Sommer vi vi faae en Deel Naboer. De øvrige Samnangere i Illinois, bo alle taalelig godt, og føle sig meget tilfreds. Jeg skulde nok ønske endnu engang at see min Fødebygd, og de derværende Venner igjen, men formodentlig vil dette ikke tillades mig, da jeg har en kone som jeg ikke gjerne skilles fra, og det vil volde[]henne Sorg, om jeg drog ud paa Verdens-Havet igjen; dog var det ikke saa unueligt, at jeg gjorde en Snartour derhen, dersom jeg derved kunde finde Anledning at gavne

nogle af mine Landsmand; især dersom et stort Selskab af
 Sammangere skulle ville reise herover, da jeg ved hvor vanskeligt
 det er for dem at komme her uden en god Ledsager. Jeg har nu
 næsten brugt en halv Søndag til at nedskrive disse Linier, og jeg
 bliver træt da jeg nu er Jordarbejder, og derfor uskikket til at
 føre Pennen med Lethed, undskyld derfor at jeg afbryder; jeg havde
 vel tusinde Ting at spørge Eder om, samt adskilligt morsomt at
 fortælle, men mine Venner, Rummet er kun lidet, og for at gjøre
 det endnu mindre, skriver den Linier isteden for

Jeg har? ventet? Blev? (ein fals i brevet gjer skrifti vand)

fra?

. . . som? Svar? paa et? par Ord jeg sendte ham i Posten; men da
 han formodentlig har udsat sin Reise . . . behøves ikke at skrive
 uden Leilighed. My wiffe is not present while i wrte? these Lines
 else she would probabbly, put down a few worte to send her respect
 to yoe alle. Lever da endelig vel Allesammen, og værer kjærligen
 hilsede fra Eders stedse hengivne K. Langeland

Dersom nogen tilskriver mig da er Udskriften

Mr. K. K. Langeland

Madison Viscounsins Terretory

Yorkvill April 30 1845.

Efter at dette Brev var skrevet og havde, nogen Tid færdig at at afsendes, har jeg tabt al min Glæde, al min Lykke kort? alt hvad der var mig kjært i Verden, nemlig min dyrebare min inderlig ælskede Kone! Hun bragte mig en smul lille Datter til Verden, og døde 5 dage efter, formodentlig af Forkjølelse. Stødet var for snart?, det sønder rev mit Hjerte, og knuste mig saa aldeles, at jeg afskyer Verden, og alt hvad deri er, jeg føler mig forladt og ensom som om? jeg? var? indsluttet i det mørkeste Fængsel for aldrig mere at see Frihed og Lys. Moder og Søskende beder til Gud for mig at denne Qval maa tages fra mit Hjerte. Eders ulykkelige K. Langeland.